

DES DEL SANTUARI

Butlletí del Santuari del Sant Crist de Balaguer

Núm. 56 - juliol-agost 2013

ALS DEVOTS I AMICS DEL NOSTRE SANTUARI

L'Associació per a les obres del Santuari va promoure fa un parell d'anys la restauració de la façana romànica de l'església d'Almatà, església que, al segle XVIII a l'engrandir-se el Santuari, es va incorporar a la nova construcció, conservant de l'antiga, part de la nau central (avui capella fonda) i la façana occidental amb la rosassa i porta d'entrada.

Aquesta església d'Almatà es construeix en el temps que els comtes d'Urgell (segles XII-XIII) resideixen en el Castell Formós, situat a pocs metres, i en la mateixa hi són enterrats membres de la casa comtal. El temple durant més de 200 anys va ser l'església parroquial de Balaguer. Les raons, doncs, per no deixar abandonada la façana amb el seu entorn, són de caràcter religiós, artístic i històric.

Redactat el projecte de restauració i començades les obres, vàrem estar agraciats per la Junta d'Herències de la Generalitat amb una participació de 80.000 € de l'herència *amb intestato* de la Sra. Milagros Escrivà. També hem pogut recaptar una quantitat quasi igual en donatius de benefactors.

L'any 2011 vàrem renovar, d'acord ja amb el projecte general, la teulada per un import de 42.636'85 €. En una segona etapa hem traslladat

de lloc el generador de l'aire calent, que estava adossat a la portalada romànica per la part interior. També s'ha arranjat l'entorn, deixant lliure la façana del terraplè que amb el temps s'havia format davant l'església; i s'ha tret la part de

tàpia de l'hort de les monges que es recolzava sobre la façana. Queda per a una pròxima etapa la restauració de la pedra malmesa de la façana amb el seu rosetó i el portal d'entrada.

Les despeses dels treballs d'arqueologia (72.000 €), més l'augment de l'IVA i obres imprevistes que sempre sorgeixen han disparat el pressupost d'una manera no assumible pel Santuari sense l'ajuda dels devots i amics del Sant Crist.

Acabada l'obra us podrem exposar l'estat de comptes. Però ja des d'ara, encara

que ens troben en un temps de crisi molt aguda per a moltes famílies i en el que ens és pràcticament impossible aconseguir subvencions dels departaments oficials de Cultura, a aquells que puguin els demanem la seva col·laboració, per poder pagar l'obra feta i poder continuar amb la restauració de la pedra de la façana. Gràcies anticipades.

Pau Vidal, capellà del Santuari

FESTA DE SANTA CLARA

Diumenge, 11 d'agost de 2013

A les 7 de la tarda, solemne celebració de la Santa Missa

A continuació representació de l'aute sacramental

LA DORMICIÓ DE SANTA CLARA

PARLEN LES ARQUEÒLOGUES

Arran de l'execució de la segona fase de les obres de restauració de la façana de ponent de l'antiga església de Santa Maria d'Almatà, integrada a l'actual temple del Santuari del Sant Crist de Balaguer, s'ha deixat al descobert un gran nombre de restes arqueològiques.

Segons documentació, Santa Maria d'Almatà ocupa el lloc de l'antiga mesquita aljama de la ciutat andalusina de Balaguer. En els segles XII i XIII, Santa Maria d'Almatà consta com l'església major de la ciutat. El 1351 fou cedida a les monges clarisses i es convertí en església conventual i, per tant, a partir d'aquell moment, perdé les funcions de parròquia.

Durant les obres, s'han localitzat 116 enterraments pertanyents al cementiri parroquial, que probablement va estar en ús des de principis del segle XII fins a mitjan segle XIV. Destaca la concentració de sepultures en la zona més pròxima als peus del temple, amb superposició de fins a tres nivells diferents d'enterraments. Els individus inhumats estan dipositats en fosses excavades al sòl. Les fosses són del tipus simple i amb forma de banyera o extrems arrodonits. Pel que fa a les inhumacions, se segueix el costum funerari medieval cristià: els individus sepultats estan col·locats amb el cap a l'oest i els peus a l'est (orientats a la sortida del sol) i en posició de decúbit supí, és a dir, mirant al cel. Els difunts foren embolicats amb una tela i la majoria presenten les cames estirades i els braços plegats damunt el tòrax o la cintura.

En relació al convent de monges clarisses, s'ha documentat diversos murs i paviments, sitges per emmagatzemar gra, una arqueta de pedra i una antiga porta d'accés al recinte conventual. Algunes estructures daten d'època baix medieval i d'altres són d'època moderna.

Finalment, també s'ha localitzat restes arqueològiques que podrien pertànyer al període andalusí: 5 enterraments i una sitja per a emmagatzemar gra.

La primitiva església romànica de Santa Maria d'Almatà està catalogada com a Bé Cultural d'Interès Local (BCIL) i se situa en el jaciment del Pla d'Almatà, catalogat com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) en la categoria de Zona Arqueològica.

*Marta Aguilà Huguet i Marta Mulet Cases,
directores de la intervenció arqueològica*

FESTA DE LA MARE DE DÉU D'ALMATÀ

Diumenge, 8 de setembre

**A les 10, Missa solemne en honor de Santa Maria
Cant dels goigs i veneració de la Sagrada Imatge
Piscolabis ofert per les Dones d'Almatà**

NOTÍCIES DEL SANTUARI

Trobada d'exseminaristes

El passat 1 de maig, un grup d'ex seminaristes de Balaguer i dels pobles de Gerb, la Sentiu i Vallfogona, molt vinculats a Balaguer per la seva proximitat, vàrem celebrar una trobada al Santuari del Sant Crist, patró d'aquesta ciutat, amb l'assistència de mossèn Pau Vidal, amb el qual, per cert, alguns dels assistents van coincidir al seminari de la Seu d'Urgell.

A l'església del Santuari, mossèn Pau ens dirigí unes paraules de benvinguda, recordant la histò-

ria i l'evolució del Sant Crist fins el moment actual. Seguidament vàrem visitar l'església de Santa Maria i la muralla, per acabar amb un dinar de germanor al restaurant del mateix Santuari.

Fou un dia molt emotiu, ja que la majoria no ens havíem vist des de que érem adolescents, ara fa més de 50 anys. Davant l'èxit de la trobada vam acordar tornar a trobar-nos el pròxim any, confiant que puguin assistir els que no han pogut aquest any. *(Un dels assistents)*

Festa de la sardana

Com ja es tradició, a les vigílies de la festa de Sant Joan, Balaguer celebra la festa de la sardana. Aquest any tingué lloc el diumenge dia 16 de juny al Santuari del Sant Crist. A les 10 se celebrà l'Eucaristia, amb assistència de les autoritats locals, de les quatre colles sardanistes que hi ha a la ciutat, i un gran nombre de fidels entusiastes de la nostra dansa.

Membres de les colles feren les pregàries i presentaren les ofrenes, acabant aquestes amb el vall d'una sardana. Al sortir de la Missa, s'oferí coca i vi a tots els assistents i es ballaren unes sardanes, amb molta participació, al bosquet adjunt a la plaça del Santuari.

Les quatre colles, la de Santa Maria de les Franqueses, de la Mare de Déu del Miracle, Barres i Escacs, i Castell Formós, organitzadors de la festa, es feliciten de l'èxit de la diada.

Matrimonis celebrats al Santuari

11 de maig. David Burgos Sierra amb Maite Narbona Pedraza, veïns de Rubí.

18 de maig. Ignasi Alonso Valeta amb Maria Carme Gonçalves Casado, de Balaguer.

1 de juny. Rubèn Maurici Carrillo amb Lourdes Martí Carrera, de Rubí i Balaguer.

15 de juny. Marc Español Bern amb Judit Campanero Font, veïns de Lleida.

22 de juny. Jordi Torremorell Rubinat amb Valldeflors Ruiz Claverol, veïns de Lleida.

23 de juny. Carles Villar Velasco amb Judith García Alonso, ambdós de Lleida.

29 de juny. Jesús Allué Barreira amb Meritxell Masip Giménez-Ortiz, de Lleida.

13 de juliol. Hugo Toro García amb María José Amores Barrero, de Balaguer.

20 de juliol. Antoni Estadella González amb Anna Herrera Vioque, de Balaguer.

28 de juliol. Pau Diaz Gallifa amb Mar Mezcua Pallerola, de Rubí i Balaguer

FESTES I PELEGRINATGES (I)

Nomenat Bisbe d'Urgell l'any 1907, el Dr. Joan Benlloch, que a més de doctor en teologia i dret canònic, era batxiller en belles arts, promogué tot seguit l'embelliment del Santuari i dels seus entorns. Trobà un bon col·laborador de la seva obra en mossèn Bonaventura Riba, capellà administrador del Santuari des de l'any 1910. Foren ells dos els promotors de la construcció de les estacions del Via Crucis, de l'embelliment de l'interior del Santuari i la construcció de la nova façana.

Amb motiu de la inauguració de les obres de restauració de l'interior del Santuari (avui desconeixem en que consistiren), en els mesos de maig i juny de 1912, tingueren lloc unes solemníssimes festes, que consistiren en un romiatge amb missa pontifical a la plaça del Mercadal, un septenari a l'església del Sant Crist, uns solemnes Jocs Florals, una assemblea d'Acció Catòlica i la festa del sometent.

El pelegrinatge tingué lloc el dia 27 de maig. Hi havia gent arribada de tota la comarca. Els pelegrins s'aplegaren a la plaça Mercadal, on se celebrà la solemne missa pontifical, presidida pels bisbes d'Urgell i de Lleida i el vicari capitular de Tarragona. Acabada la

missa s'organitzà la processó vers el Santuari. Els pelegrins pujaven lentament per la muntanya, enlairant estendards, senyeres i penons de les diferents parròquies de la comarca.

Els Jocs Florals tingueren lloc el mateix dia 27 de maig, a la nit, al pati dels Escolapis, i fou una festa lluïdíssima. I foren premiats poetes, escriptors i músics del renom d'Eduard Girbal i Jaume, Remei Molins d'Andreu, Llorens Riber, Valeri Serra i Boldú; els mestres músics Lambert, Rué, Armandas i Ritort. En aquest acte fou guardonada la *Història de Balaguer*, del P. Josep Pou i Martí.

Les funcions de l'últim dia del septenari foren costejades pel rei Alfons XIII i la seva esposa, la reina Victòria Eugènia. El 30 de maig tingué lloc l'assemblea d'Acció Catòlica i el dia 1 de juny la festa del sometent. El dia 2 de juny es descobrí en el mur del Santuari que mira a la placeta, una làpida de marbre amb la següent inscripció: "Balaguer. Testimonio de gratitud al Dr. Benlloch, Obispo de Urgell i Príncipe Soberano de Andorra. Mayo de 1912".

Santuari del Sant Crist
25600 BALAGUER

Aquest butlletí s'envia gratuïtament a totes aquelles persones que hi estiguin interessades i ho demanin.

Santuari del Sant Crist - 25600 BALAGUER
Telèfon: 973 445 335
E.mail: Sancrist@tinet.fut.es
www.angelfire.com/pe/santcrist
Dipòsit legal: L.743-2012